



ה"ת 31658/07/20 - סעיד אלנבארי נגד מדינת ישראל - פמ"ד

בית משפט השלום בבאר שבע

ה"ת 31658-07-20 אלבארי נ' פרקליטות מחוז דרום - פלילי
בפני כב' השופט איתי ברסלר-גונן, סגן נשיא
מבקש סעיד אלנבארי ע"י ב"כ עו"ד נטלי אוטן
נגד
משיבה מדינת ישראל - פמ"ד ע"י ב"כ עו"ד לימור הלל

החלטה

הבקשה וטיעוני הצדדים

1. בפניי בקשה להשבת רכב תפוס, אשר בבעלות המבקש. מדובר ברכב מסוג טויוטה לנד קרוזר, מ.ר. 59-149-52 [להלן: "**הרכב**"] ששווי הוא לפי המאשימה מעל 200,000 ₪.
הרכב נתפס לאחר שבמסגרת חיפוש שנעשה בו נמצא אקדח חצי אוטומטי טעון במחסנית מלאה כדורים, והמבקש מואשם בגין כך בעבירות של החזקת נשק ותחמושת.
הרכב תפוס לפי פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], תשכ"ט - 1969 [להלן: "**הפסד"פ**"] והמשיבה הודיעה בכתב האישום כי בהתאם לסעיף 39(א) בפסד"פ, היא תעתור לחילוט הרכב בסיום ההליך, נוכח שהרכב שייך למבקש ושבאמצעותו בוצעה העבירה.
2. לטענת המבקש, באמצעות באת-כוחו, הרכב אינו משמש כראיה בתיק והמבקש אינו מואשם בעבירות של נשיאה והובלת נשק [אלא רק בהחזקת הנשק - א.ב.ג.]. ולפיכך מתרוקנת תכלית התפיסה, שכן באותה מידה יכול היה הנשק להימצא בדירת המגורים או בחצר הבית, וברי כי לא היה מתבקש חילוט הבית.
עוד טענה הסניגורית כי הרכב משמש את משפחת המבקש ובפרט את אחיו הנכה ומאפשר לו להתנייד ממקום למקום. במצב זה, כשחלפו כחודשיים ממועד התפיסה, נפגעת אנושות יכולת ההתניידות של המשפחה, והדבר משליך על איכות חייהם של בני המשפחה בצורה ניכרת. נטען עוד כי ההליך צפוי להימשך זמן רב ועלול להיגרם למבקש ולמשפחתו נזק משמעותי העולה על התועלת שבהחזקת הרכב. על כן, נטען, גם אם תכלית התפיסה היא חילוט, ניתן להגשימה באמצעות חתימת המבקש על התחייבות עצמית שלא לבצע כל דיספוזיציה ברכב התפוס, בסכום שייקבע וכן לעמוד בכל תנאי אחר שיטיל עליו בית המשפט.
3. ב"כ המשיבה מסרה תגובה עוד טרם הדיון והיא מסכימה להחזרת הרכב התפוס בתנאי של הפקדת 30% משווי, רישום עיקול על הרכב ואיסור דיספוזיציה וכן התחייבות שלא לבצע דיספוזיציה, בשווי של 70% הנותרים משווי הרכב.
4. במהלך הדיון הצהירו ב"כ המבקש ואף המבקש עצמו כי לא יטענו שום טענה הנוגעת לראיה הקשורה לרכב, והמבקש אף אישר כי אינו חולק על כך שהנשק נמצא ברכב. עם זאת, המבקש הבהיר באמצעות באת-כוחו כי אינו מסכים להפקדת הסכום המבוקש, נוכח שהדבר מעבר ליכולותיו והציע להפקיד סך של 10% משווי הרכב.



ב"כ המשיבה חזרה על עמדתה ועל כוונת המדינה לבקש את חילוט הרכב היקר בסוף ההליך.

הדין וההכרעה

5. שמעתי הצדדים וסבורני כי דין הבקשה להתקבל, בתנאים המבוקשים על ידי המשיבה. להלן נימוקיי:
6. המקור הנורמטיבי לתפיסת חפצים בידי המשטרה מצוי בסעיף 32(א) בפקודה:

32. (א) רשאי שוטר לתפוס חפץ, אם יש לו יסוד סביר להניח כי באותו חפץ נעברה, או עומדים לעבור, עבירה, או שהוא עשוי לשמש ראיה בהליך משפטי בשל עבירה, או שניתן כשכר בעד ביצוע עבירה או כאמצעי לביצועה.

עולות מלשון הפקודה חמש חלופות העשויות להוות מקור סמכות לתפיסת חפץ והן מבוססות על יסוד סביר להניח כי מתקיימת אחת האפשרויות הבאות: (1) באותו חפץ נעברה עבירה; (2) באותו חפץ עומדים לעבור עבירה; (3) החפץ עשוי לשמש ראיה בהליך משפטי בשל עבירה; (4) החפץ ניתן כשכר בעד ביצוע עבירה; (5) שהחפץ ניתן כאמצעי לביצועה של העבירה. לכל אחת מהחלופות תכלית משלה שבחינתה הכרחית לשם הכרעה בשאלת התנאים להשבת החפץ בתקופת הביניים עד להכרעה בהליך עצמו. בשנת 2017 הוספה עילה שיטת הנוגעת לתפיסה לשם חילוט עתידי בשווי העבירה או פירותיה [ראו בש"פ 1359/17 **מדינת ישראל נ' ברוך** (15.3.2017)].

7. המקרה שלפנינו לא מעלה קושיות משפטיות משמעותיות, ועל כן, לא מצאתי להתעכב בהקשר המשפטי דווקא. עם זאת, יוער כי לא הרי קיומה של עילה לתפיסת חפץ, בהכרח כדין המשך ההחזקה בו בידי המדינה [בש"פ 6689/99 **עובדיה נ' מדינת ישראל**, פ"ד נד(2) 646], וכי על בית המשפט לבדוק ולמצוא לא אך אם תפיסת הנכס נעשתה לתכלית ראויה, אלא גם אם המשך החזקת הנכס בידי המדינה.

כיוון שהמבקש הצהיר כי הוא מוותר על כל טענה ראיתית, נותרה עילה אחת להמשך תפיסת הרכב, והיא בקשת המדינה לחלטו בסיום ההליך, כיוון ששימש אמצעי לביצוע העבירה, וזאת בהתאם לסעיף 39(א) בפסד"פ, הקובע כי **"על אף האמור בכל דין, רשאי בית המשפט, בנוסף על כל עונש שיטיל, לצוות על חילוט החפץ שנתפס לפי סעיף 32... אם האדם שהורשע במעשה העבירה שנעשה בחפץ או לגביו הוא בעל החפץ."**

בשאלת מידתיות התפיסה והמשך החזקה בחפץ עד לסיום ההליך, מקום שבו מתבקש חילוטו, נדרש האיזון בין האינטרס הציבורי שבהבטחת מימוש תכלית החילוט ובין זכות הקניין של בעל החפץ; ומעבר לבחינת עילת התפיסה וסיכויי החילוט העתידי, יש לבחון האם ניתן להשיג את תכלית התפיסה באמצעים דראסטיים פחותים (או מידתיים יותר), אשר יגשימו את תכלית התפיסה.

הדרך להכרעה הינה דו שלבית: ראשית על בית המשפט לבחון האם המשך החזקת התפוס בידי המדינה משרת תכלית המשתלבת עם מקור הסמכות לתפיסה, ולאחר מכן (בהנחה שהתשובה לשאלה הראשונה חיובית) - האם ניתן לשחרר את החפץ באופן ובתנאים ששיגו במשולב ובאורח מידתי ומאוזן את תכלית התפיסה מחד ואת מימוש זכות הקניין של הפרט מנגד [בש"פ 342/06 **חב' לרגו עבודות עפר בע"מ נ' מדינת ישראל** (12.3.2006)].

8. במקרה דנן, המבקש אמנם לא מואשם בנשיאת הנשק אולם הוא בהחלט מואשם בעבירה של החזקת הנשק והתחמושת ברכב, באופן מוסתר. עילת התפיסה קיימת במקרה שלפנינו והיא שהרכב שימש בביצוע העבירה, ומשכך, לכאורה יש עילה לשמרו לצורך חילוט שהוא אחד העיצומים האפשריים בהליך.

אינני מקבל בהקשר זה את טענת הסניגורית לפיה אין תכלית לתפיסת והחזקת הרכב. נכון הוא כי הנשק היה יכול



להימצא בבית המגורים כמקום מסתור אולם לא כך ארע בפועל. נדגיש, כי לחילוט גם מסר הרתעתי, ומקום שבו הרכב משמש להחבאת חפצים הרי שראוי כי יוכל גם להיות מחולט לטובת אוצר המדינה בשל היותו אמצעי לביצוע העבירה. כך נפסק למשל בע"פ 8312/17 **ברהמי נ' מדינת ישראל** (17.4.2018), פסקה 36:

"חילוט של רכוש כזה (למשל, רכבים או מחשבים או דירת מסתור שנועדו לשימוש לצורך ביצוע העבירה), או חילוט בשווי של רכוש כזה, עולה בקנה אחד עם התכלית ההרתעתית, והוא מוצדק גם אם העברין לא "התעשר" ולא הפיק רווח טרם סוכלה מזימתו עוד קודם להשלמתה".

וראו גם ע"פ 80/19 **אהוד מאיר שאיבות בע"מ נ' מדינת ישראל** (11.8.2019).

9. אין חולק כי תפיסת רכושו של אדם, במשך ההליך עצמו ואף קודם לחילוט הסופי, טומנת בחובה פגיעה קשה בזכות הקניין הנתונה לבעליו של החפץ, ובוודאי שהפגיעה מתעצמת ככל שתקופת התפיסה הזמנית מתמשכת. משכך, במסגרת בחינת מידתיות התפיסה [יש שיגדירו זאת כחילוט זמני] נדרש בית המשפט לבחון את פרק הזמן שבו צפוי הצו הזמני לעמוד בתוקף, הן זה שחלף והן זה העתידי, על מנת להבטיח כי הפגיעה בבעל החפץ אינה עולה על הנדרש [השוו: רע"פ 1792/99 **גאלי נ' משטרת ישראל**, פ"ד נג(3) 312, 323 (1999)].

10. ובעניינינו, הרכב תפוס מזה שלושה חודשים בלבד. ההנחה כי יחלוף זמן רב עד לסיום ההליך אינה סבירה בשלב זה של ההליך ואף הסניגורית ביקשה עדיין לא לנתב את התיק העיקרי לשמיעה הראויה, על מנת להמשיך את השיח עם המאשימה, גם לאחר הדיון המקדמי שהתקיים ביום 9.8.2020.

גם הטענה לפיה כל בני המשפחה נדרשים לרכב והוא משמש את אחיו הנכה של המבקש שאין לו כל אפשרות תנועה אחרת, לא הוכחה כדבעי ובכל מקום, אין מדובר בשיקול בלבדי.

האיזון הראוי הוא מציאת "חלופת תפיסה", כזו שתאפשר המשך ההנאה הקניינית של המבקש ומשפחתו ברכב ועדיין תאפשר גם חילוטו העתידי ותתן מענה לירידת ערך אפשרית במשך הזמן. הצדדים הסכימו עקרונית למתווה האמור והם חלוקים בשאלת ההפקדה הכספית.

כאן המקום לציין כי המחלוקת אינה עומדת בקנה אחד עם טענת הסניגורית כי המבקש מוכן "**לעמוד בכל תנאי אחר שיטיל עליו בית המשפט**" [פסקה 7 בבקשת המבקש].

11. אציין, כי לטעמי מקום שבו הנשק מוחבא ברכב, הרי שישנה חשיבות משמעותית להרתעה שבחילוט הרכב. בוודאי כאשר נטען שהרכב משמש עוד בני משפחה. אפשרות "ההנאה" שבטענה שיש עוד משתמשים ברכב מחייבת זהירות שלא לפגוע גם בהם וזהירות המחייבת שלא לעשות שימוש ברכב לשם ביצוע עבירה.

עם זאת, איני קובע מסמרות בשאלה האם מוצדק יהיה קונקרטי לחלט את הרכב במקרה שלפנינו. עניין זה יהיה נתון למותב בתיק העיקרי. לעת הנוכחית, די בקיומו של פוטנציאל חילוט ממשי.

כאשר תכלית התפיסה היא הבטחת אפשרות חילוט הרכב, יש טעם בקביעת תנאי כספי המקיים מתאם עם ערכו הכלכלי של הנכס [השוו: בש"פ 8009/07 **מ.ג.ש מיכאל עבודות בטון ופיתוח בע"מ נ' מדינת ישראל** (14.2.2008)]. משהרכב צריך להישמר לצורך חילוט עתידי, יש לשמור על ערכו. אין מדובר ברכב יוקרה שעלותו בלתי הגיונית ובלתי מדתית. לפחות לא הוכח כך.

נכונות המדינה להסתפק בהפקדה של 30% מערך הרכב התפוס סבירה ביותר, והיא גם זו הנהוגה במקרים דומים כאיזון בין הערכים המתנגשים בשלב זה של ההליך. בעניין זה אפנה לבש"פ 9469/09 **זיאדנה נ' מדינת ישראל** (3.12.2009) שם אושרה הפקדה בסך של 50% מערך הרכב, לצד תנאים נוספים. כך גם בבש"פ 6529/10



מגידש ואח' נ' מדינת ישראל (21.9.2020) אושרה הפקדה בסך של 25% משווי הרכב לשם שחרורו במסגרת של "חלופת תפיסה" לצורך חילוט עתידי, תוך רמיזה כי מדובר אולי בחלק נמוך מידי של שווי הרכב.

טענת המבקש כי אינו יכול לעמוד בסכום ההפקדה של 30% משווי הרכב אינה עולה בקנה אחד עם החזקת רכב שכזה, ובכל מקרה קיימות אלטרנטיבות הכוללות גם מכירת הרכב [באישור המדינה תוך הפקדת הסכום המבוקש כיום], והסתפקות במועט יותר לצורך רכישת רכב חלופי לצד התחייבות על יתרת מלוא הסכום של 70% מהערך הנוכחי, לטובת אוצר המדינה לצרכי החילוט העתידי [כמובן אם יורשע המבקש ואם יורה בית המשפט על חילוט שכזה].

12. ביקשתי וקיבלתי הערכת שווי הרכב מהצדדים. גם בעניין זה הם חלוקים: המשיבה הציגה "מחירון לוי יצחק" ולפיו שווי של הרכב כיום הוא 219,000 ₪. מנגד, נטען על ידי המבקש כי הרכב עבר תאונת דרכים והוא גם לאחר נסיעה של 200,000 ק"מ, ועל כן שווי **ירד** לכדי 180,000 ₪. עם זאת, לא הובאו נתונים המאמתים את תאונת הדרכים ומשמעותה.

המבקש ציין כי הוא מוכן להערכת שמאי מוסמך אולם הרכב תפוס ואין לו אפשרות לעשות כן. במצב דברים שכזה, נכון לטעמי לאמוד בשלב ראשון את שווי של הרכב לפי מחירון לוי יצחק ולאחר שחרורו יוכל המבקש להביאו לבדיקת שמאי מוסמך ואז ניתן יהיה לבחון שוב את היקף ההפקדה ולעדכנה.

סוף דבר:

13. הבקשה מתקבלת במובן זה שהרכב התפוס [מסוג טויוטה לנד קרוזר, מ.ר. 52-149-59] ישוחרר לאחר מילוי כל התנאים הבאים:

(א) רישום שיעבוד ועיקול על הרכב לטובת מדינת ישראל באופן שיכלול איסור העברת הבעלות ברכב;

(ב) חל איסור על ביצוע כל דיספוזיציה ברכב;

(ג) אני מורה למבקש לשמור על הרכב בעצמו, בשלמותו ובאופן סביר על מנת למנוע כל ירידת ערך שאינה סבירה. לשם כך יידרש המבקש להציג (כתנאי לשחרור הרכב התפוס) ביטוח מקיף לרכב, אשר ישועבד אף הוא לטובת מדינת ישראל ויהיה עליו לבצע את הטיפול הנדרשים במועד.

(ד) יופקד בתיק בית המשפט סך בשווי של 30% משווי הרכב לפי מחירון לוי יצחק, דהיינו 65,000 ₪. במקום הפקדה במזומן ניתן יהיה להפקיד ערבות בנקאית על אותו סכום, לטובת אוצר המדינה [קרן החילוט] לתקופה שאינה מוגבלת ולפי יישום גזר דין בתיק העיקרי (תוך ציון מספר ההליך העיקרי), וללא צורך לפנות תחילה לערב. נדרש אישור המשיבה לנוסח הערבות הבנקאית כחלופה להפקדה כספית.

(ה) המבקש יחתום על התחייבות להעמיד את הרכב לרבות רישיונות הרכב ומפתחות הרכב, בתחנת המשטרה לפי דרישה. התחייבות זו תהא בסך של 154,000 ש"ח.

(ו) אני מאפשר למבקש לגשת לתחנת המשטרה ולקבל לידי את רישיונות הרכב על מנת לבצע את פעולות רישום השעבודים והביטוח, כדי לאפשר יישומה של החלטה זו.

14. המבקש יוכל להביא את הרכב בפני שמאי מוסמך [המוסכם על המשיבה], סמוך לשחרור הרכב. מקום שבו



תהא הערכת השמאי המוסמך משמעותית נמוכה יותר, יהיה בית המשפט נכון לשקול עדכון סכומי ההפקדה וההתחייבות גם אם המשמעות תהא השבת חלק מהסכום לידי המבקש.

המזכירות תשלח העתק ההחלטה לצדדים ותודיעם טלפונית דבר קיומה.

ניתנה היום, ג' אלול תש"פ, 23 אוגוסט 2020, בהעדר
הצדדים.